

Oslo tingrett - TOSLO-2011-134906

Instans	Oslo tingrett - Beslutning.
Dato	2011-08-29
Publisert	TOSLO-2011-134906
Stikkord	22. juli-saken. Bistandsadvokat. Straffeprosessloven § 107a, § 107f.
Sammendrag	Spørsmål om oppnevning av bistandsadvokat for mann som hadde besøkt Utøya på dagen for terroranslagene og fikk det planlagte foredraget avlyst pga. bomben i Oslo. Var sterkt preget av møtet med den senere terrorsiktede og nærkontakten han hadde hatt med flere personer som senere døde. Tingretten avslø begjæringen, da den ikke anså mannen som fornærmet i saken. (Sammendrag ved Lovdata.)
Saksgang	Oslo tingret TOSLO-2011-134906 (11-134906ENE-OTIR/02). Anket til Borgarting lagmannsrett, se LB-2011-146524.
Parter	A (advokat Eyvind Mossige).
Forfatter	Tingrettsdommer Nina Opsahl.

Det vises til begjæring om oppnevning av bistandsadvokat for A, datert 24. august, samt etterfølgende epostkorrespondanse hvor begjæringen vedrørende B ble trukket.

I begjæringen er det opplyst at A skulle holde foredrag mellom kl. 17-18 på AUF-leiren på Utøya 22. juli. Det er opplyst at A ankom Utøya kl. 16.15 og returnerte sammen med sin sønn til fastlandet kl. 17.00. Av begjæringen fremgår at han og sønnen møtte og observerte gjerningsmannen på kaien på fastlandet over en periode på 15 minutter, herunder at gjerningsmannen dekket til våpen før han dro over til Utøya. Det er opplyst at de kjørte fra stedet kl 17.15. Det er videre opplyst at A hadde telefonisk kontakt med en person på Utøya mens skytingen foregikk og ringte gjentatte ganger nødnumre for å fortelle om sine observasjoner. Det fremgår også av begjæringen at han kort tid før skytingen fant sted hadde nærkontakt med flere personer som senere døde. Under skytingen var A sammen med sin sønn, B, som var deltaker på AUF-leiren og er leder av AUF X. Det er opplyst at sønnen tok skytingen svært alvorlig og fikk flere ganger nærmest nervesammenbrudd. Av begjæringen fremgår at A på grunn av hendelsen har slitt med søvnproblemer og konsentrasjonsvansker. Han opplever seg som direkte berørt av hendelsen.

Oslo tingrett har forståelse for at A, og andre som befant seg i nærheten av Utøya, har sterke reaksjoner på og er preget av det som har skjedd. Særlig må dette gjelde hvis man har vært nær situasjonen og opplevd gjerningsmannen forut for hendelsen.

Spørsmålet om oppnevning av bistandsadvokat skal imidlertid vurderes etter reglene i straffeprosessloven. I følge straffeprosessloven § 107a første ledd kan det oppnevnes bistandsadvokat for fornærmede - den som er direkte utsatt for den straffbare handling og som er innehaver av interessen straffebudet skal beskytte. Basert på opplysningene i begjæringen, er det rettens vurdering at A ikke er å regne som fornærmet for de straffbare handlingene i denne saken. Han har derfor ikke rett til å få oppnevnt bistandsadvokat etter straffeprosessloven § 107a første ledd.

Etter straffeprosessloven § 107a tredje ledd kan bistandsadvokat oppnevnes i tilfeller hvor «sakens art og alvor, hensynet til de berørte eller andre særlige forhold» begrunner behov for bistandsadvokat. De straffbare handlinger i denne saken er særegne, og saken er av en spesiell og alvorlig karakter.

Det kreves imidlertid også at det foreligger et behov for bistandsadvokat. Som det fremgår av Ot.prp.nr.11 (2007-2008) side 30 er bestemmelsen ment å være en snever unntaksregel, slik at «*oppnevning[en] av bistandsadvokat må være knyttet til gjennomføringen av straffesaken. Behovet for advokat må begrunnes i behovet for advokatbistand i forbindelse med utøvelsen av prosessuelle rettigheter og plikter i saken.*»

I denne sammenhengen vises det også til at bistandsadvokatens rolle er å gi juridisk bistand og skal ikke komme i stedet for annen veiledning, støtte og hjelp fra andre profesjoner, jf. Ot.prp.nr.11 (2007-2008) side 30. Basert på opplysningene i begjæringen kan ikke retten se at A har behov for bistand knyttet til gjennomføringen av straffesaken. Det forhold at han kan ha krav på voldsoffererstatning, er etter rettens syn ikke i seg selv tilstrekkelig til å begrunne oppnevning av bistandsadvokat. På dette grunnlag finner retten at heller ikke vilkårene i straffeprosessloven § 10 a tredje ledd er oppfylt.

Ettersom A etter rettens oppfatning ikke er å anse som fornærmet for de straffbare handlinger i denne saken, kan ikke retten se at det er grunnlag for å foreta oppnevning etter straffeprosessloven § 107f.

Retten viser til voldsofres mulighet til å søke om fritt rettsråd etter rettshjelpsloven, og at det er besluttet at voldsoffermyndighetene skal kunne behandle søknader om erstatning etter terrorhandlingene uavhengig av dom i straffesaken.

Retten avslår etter dette begjæringen om oppnevning av bistandsadvokat for A.